

VELİLERİN GÖZÜNDEN SOSYAL MEDYANIN ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİ AÇISINDAN YARAR VE RİSKLERİ¹

BENEFITS AND RISKS OF SOCIAL MEDIA FOR MIDDLE SCHOOL PUPILS FROM THE PERSPECTIVES OF PARENTS

Mithat AYDIN²

Türkan ÇELİK³

Başvuru Tarihi: 27-11-2018

Yayına Kabul Tarihi: 28-02-2019

DOI: 10.21764/maeuefd.488456

(Araştırma Makalesi)

Özet: Bu araştırmanın amacı, ortaokul öğrenci velilerinin sosyal medyanın yarar ve risklerine ilişkin görüşlerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Çalışmanın verileri 2014-2015 eğitim-öğretim yılı Denizli merkez ortaokullarında öğrenim gören 50 öğrenci velisinden elde edilmiştir. Velilerle birebir görüşmeler yapılarak toplanan veriler içerik analizine göre çözümlenmiş ve ulaşılan bulgulara göre öneriler sunulmuştur. Araştırmanın sonucuna göre sosyal medyanın yararlarına ilişkin; iletişim, eğlence- sosyalleşme, eğitime katkı, bilgi kaynaklarına erişme, hayatını kolaylaştırması, duyarlılık kazanma ve varoluş ortamı sunma gibi alt temalar ortaya çıkarken; risklerine yönelik ise; psikolojik sıkıntılar, hayatını zorlaştırdığı, değerlerin yozlaşması, kontrolsüz sosyalleşme, sağlı-fiziksel, suça maruz kalma –yönelme ve şiddete maruz kalma gibi bulgulara rastlanmıştır. Veliler sosyal medyadan daha fazla yararlanmak ve risklerini en aza indirmek için ise bazı öneriler sunmuşlardır. *Velilere önerilerde* temkinli yaklaşmak, rehberlik etme, sınırlandırmak; *öğrencilere önerilerde* bilinçli kullanmak, sınırlandırmak, temkinli hareket etmek, sosyalleşmek; *öğretmenlere önerilerde* eğitime entegre, rehberlik, anlayış; *medyaya önerilerde ise* bilinçlendirmek, rehberlik ve sınırlandırmak gibi alt temaların ortaya çıktığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlardan hareketle velilerin, çocukları için sosyal medyayı birçok açıdan faydalı görmenin yanında riskleri konusunda tedirgin oldukları görülmüştür.

Anahtar kelimeler: *Sosyal Medya, Sosyal bilgiler, Medya okuryazarlığı*

Abstract: This research aimed to investigate remarks of parents of middle school pupils on the benefits and hazards of social media. Following this purpose, the qualitative research method was used in this study. Data of the study was obtained from parents of 50 pupils who were studying at varied middle schools in Downtown, Denizli in the 2014 and 2015 academic year. The data which was collected by having a one to one interview was analyzed according to the content analysis and suggestions were presented according to the findings reached. According to the results of the research, while some subthemes which were related to benefits of social media show up such as communication, entertainment, socialization, support for education, access to the source of information, making life more comfortable, gaining awareness and providing existence setting, hazard-oriented findings are encountered such as psychological nuisance, making life harder, corruption of some values, uncontrolled socialization, physical health, being exposed and leading to crimes and being exposed to violence. Parents made some suggestions to get more benefits from social media and decrease the hazards of it. Some subthemes showed up such as in suggestions for parents; acting with deliberation, socialization, leading the way, restriction, in suggestions for pupils; using it consciously, restriction, acting with deliberation, socialization, in suggestions for teachers; integrated education, guidance, understanding, in suggestions for media; raising awareness, guidance and restriction. Regarding these conclusions, it was concluded that while parents consider social media beneficial for their children in so many ways, they are also worried about the hazards of it.

Keywords: *social media, social studies, media literacy.*

¹ Not: Bu çalışma "Paydaşların Gözünden Sosyal Medyanın Yarar ve Risklerine Yönelik Bir İnceleme" adlı doktora tezinin bulgularından üretilmiştir.

² Prof. Dr., Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü/ Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı, maydin@pau.edu.tr, ORCID ID:0000-0002-2066-845X

³ Doktor Öğretim Üyesi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü/ Sosyal Bilgiler Eğitimi Ana Bilim Dalı, turkancelik@kilis.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-8380-9419

Giriş

Yirmi birinci yüzyılda bilişim teknolojileri insan hayatının her alanında belirleyici bir rol üstlenmiştir. Özellikle hayatımızın her alanına sızan internet, her gün insanları kendine daha da bağlayacak hizmetler sunarken, bazı sorun ve olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir. Özellikle de internetli bir dünyaya gözlerini açan günümüz çocuklarının internet ve sosyal medyayı hızlı tüketmeleri yetişkinlerin bilhassa ebeveynlerini zaman zaman kaygılandırmaktadır.

Ebeveynlerin çocuklarının hayatlarına etkilerinden ötürü daha da önemsedikleri sosyal medya genel anlamda Web 2.0 teknolojileri üzerine kurulmuş olup, daha derin sosyal etkileşime, topluluk oluşumuna ve işbirliği projelerini başarmaya imkan sağlayan web siteleri olarak tanımlanabilir. Web 2.0, teknolojik boyutu vurgulanarak tanımlanırken, sosyal medya, sosyal boyutu ve kullanımı ön plana çıkarılarak tanımlanmaktadır (Akar, 2010, s. 17). Sosyal medya da tüm bu gelişmelerin etkisiyle kullanıcıların birbirleriyle bilgi, görüş ve ilgi alanlarını paylaşarak, eşzamanlı etkileşim kurmalarını internet araçlarının tümüdür. Sosyal medya araçlarının temelini oluşturan internet kullanımı konusunda çocuklar hem çok istekli hem de hemen adapte olabilen kitleleri oluşturmaktadır. Söz konusu kullanıcı kitle çocuklar olunca internet ve sosyal medyanın güvenilirlik ve risk boyutları açısından incelenmesi elzem olmuştur. Zira yapılan araştırmalardan bazıları internet kullanımının çocuklar için her zaman faydalı olmadığını ve bazı risk faktörleri taşıdığını göstermektedir. Bu konudaki araştırmalara bakıldığında; Gündoğdu'nun (2006) çalışması, araştırmaya katılan öğrencilerin %48'i bilgisayar başında çok fazla zaman geçirmenin onların sosyalleşme sürecini olumsuz etkilediğini; Karaca'nın (2007) lise öğrencileri üzerinde yürüttüğü çalışmasında ise, öğrencilerin %30'unda İnternet ortamlarının kötü alışkanlıklara sevk ettiği, %21'inde İnternet ortamlarının suç işleme eğilimini arttırdığı, %37'sinde de öğrencileri tembelliğe sevk ettiğini yönünde bulgulara ulaşılmıştır. Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi'nin 2012 yılı internet kullanım raporuna göre Türkiye "düşük kullanım, biraz risk" grubunda yer almaktadır. (Haddon ve Livingstone, 2012, s. 2) Yine aynı araştırma medyada çocukları bekleyen riskleri üçe ayırmakta olup, bunlar: *İçerik ile ilgili riskler, iletişim ile ilgili riskler ve davranış riskleridir*. İçerik riskleri; şiddet, cinsellik ya da nefret söylemi içeren potansiyel olarak saldırgan ve zararlı içerikler şeklindedir. İletişim riskleri; taciz, siber zorbalık, siber gözetleme, yabancılarla konuşma ya da gizliliğin ihlâl edilmesi gibi uygulamalar olup, davranış riskleri ise; insanları kasıtlı olarak yanlış bilgilendirme, yalan söyleme, kişisel bilgileri dağıtma, yasa dışı veri

indirme, kumar oynama ya da bilgisayar korsanlığı gibi uygulamalar şeklindedir (Haddon ve Livingstone, 2012, s. 2).

Yukarıdaki araştırma bulgularında ele alınan iletişim risklerinden siber zorbalığa yönelik Arıcak ve arkadaşlarının (2008) yaptığı Türk ergenlerde siber zorbalık konulu araştırmada; zorbayı engellemek gibi aktif çözümler bulduklarını belirtmişlerdir. Şiddet, cinsellik ya da nefret söylemi içeren potansiyel olarak saldırgan ve zararlı içerikleri barındıran içerikle ilgili riskler irdelendiğinde, sosyal medyada çocuk istismarı ve çocuk pornografisinin de günümüzde önemli bir problem olduğu görülmektedir. Nitekim Yıldız (2009) çocuk istismarı ve çocuk pornografisinin çocuklara yönelik suiistimalin vardığı en son nokta olduğunu ve diğer suiistimallerden farkının ise, mağdur çocuklar tarafından dile getirilmemesi nedeniyle ortaya çıkarılmasında yaşanan güçlüklerle değinmektedir. Ko ve arkadaşlarının (2006) yaptıkları araştırmada ise internet bağımlılığı olan ergenlerin madde kullanımı deneyimi olma ihtimalinin daha yüksek olduğu, yenilik arayışının ve kaçınma boyutlarının yüksek, ödül bağımlılığının düşük olmasının gençlerde internet bağımlılığının yordadığını göstermiştir. İnternet ortamındaki riskler arasında sağlık sorunları da ön plana çıkmaktadır. Nitekim Harris ve Straker'ın (2012) araştırmasında, öğrencilerin aşırı internet kullanımının en sık gözlenen rahatsızlıkları arasında boyun, sırt, bilekler ve dizlerde ortaya çıktığını; bunların yanı sıra yoğun bir görsel odaklanma söz konusu olduğu için gözlerde acı ya da yanma yaşandığını belirtmektedir. Benzer şekilde Kuzu ve ark. (2008), aşırı bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına bağlı olarak en sık yaşanan fizyolojik sorunların sırasıyla göz yorgunluğu, göz kızarıklığı, sırt-boyun ağrısı, baş ağrısı, eklem-kas ağrısı, yorgunluk ve uykusuzluk olduğunu belirtmektedir. Bu şikâyetlerin bireylerin İnternet kullanım süre ve sıklıkları arttıkça aynı oranda arttığı bulgulanmıştır. Akbulut (2013) ise çocuk ve ergenlerde bilgisayar ve internet'in nasıl kullanıldığı, bilgisayar ve İnternet kullanımına ilişkin tehdit ve fırsatların bütüncül olarak ele aldığı çalışmasında Bilgisayar ve İnternet'in fiziksel, bilişsel ve psikososyal gelişime etkilerini olumlu ve olumsuz bakış açılarıyla irdelleyen çalışmaları derlemiştir. Çalışmasında çocuklar tarafından internet kullanımının riskleri kadar olumlu yönlerinin vurgulandığı çalışmalara da yer vermesi dikkat çeken bir husus olmuştur.

Sosyal Bilgiler Programında Medya Okuryazarlığı ve Sosyal Medya

Sosyal bilgiler programı açısından Medya okuryazarlığının önemi hem 21. Yüzyıl becerileri içerisinde hem de Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde vurgulanmıştır. Türkiye Yeterlilikler Çerçevesinde belirtilen 8 yetkinlikten (Anadilde iletişim, *Yabancı dillerde iletişim, Matematiksel yetkinlik ve bilim/teknolojide temel yetkinlikler, Kültürel farkındalık ve ifade İnisiyatif alma ve girişimcilik, Öğrenmeyi öğrenme, Sosyal ve vatandaşlıkla ilgili yetkinlikler, Dijital yetkinlik*) Dijital yetkinlik medya okuryazarlığının önemini ve gerekliliğini göstermektedir (MEB, 2018, s. 4-5). Öte yandan 21. Yüzyıl becerileri de Öğrenme ve Yenilenme Becerileri; Yaratıcılık ve Yenilenme, Eleştirel Düşünme ve Problem Çözme, İletişim ve İşbirliği Bilgi, Medya ve Teknoloji Becerileri; Bilgi Okuryazarlığı, Medya Okuryazarlığı, Bilgi ve İletişim Teknolojileri (ICT) Okuryazarlığı Yaşam ve Meslek Becerileri; Esneklik ve Uyum, Girişimcilik ve Öz-Yönelim, Sosyal ve Kültürlerarası Beceriler, Üretkenlik ve Sorumluluk, Liderlik ve Sorumluluk şeklindedir. Bu beceriler arasında da yine iletişim, medya okuryazarlığı ve teknoloji kavramlarının üzerinde durulduğu görülmektedir (MEB, 2018, s. 9).

Sosyal bilgiler eğitim programında teknoloji ve medya okuryazarlığının yerinin yadsınamayacağı söylenebilir. Günümüzde yetişen genç nesillerin internet ve sosyal medyayı daha verimli kullanma, kullanırken sorgulama yapmaları açısından da medya okuryazarlığı becerisinin gerekliliği kendini hissettirmektedir. Zira Sosyal bilgiler programının özel amaçları kısmında (MEB, 2018) sosyal bilgiler ve bilgi ve iletişim teknolojileri ile ilgili bazı maddeler yer almaktadır. Bunlar: 7. madde: Doğru ve güvenilir bilgiye ulaşma yollarını bilen bireyler olarak eleştirel düşünme becerisine sahip olmaları, 11. madde: Bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgi ve iletişim teknolojilerini bilinçli kullanmaları, 12. madde: Bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretmede bilimsel ahlakı gözetmeleri şeklindedir.

Araştırmanın Önemi ve Amacı

Bu amaçların bilinçli medya kullanıcısı bireylerin yetişmesi için öğrenci velilerinde farkındalık oluşturmaktır. Dolayısıyla bilim ve teknoloji konusundaki gelişmelerden olan internet ve sosyal medya kullanımının toplumsal hayat, eğitim ve nihayetinde sosyal bilgilerle doğrudan ilişkisi olduğu tespit edilmiştir. Çocukların hayatının önemli bir parçasını oluşturan sosyal medya

kullanımının velilerin gözünden ortaokul öğrencileri açısından yararları, riskleri ve velilerin bu konudaki önerilerinin neler olduğunun ortaya konmasına yönelik literatürde herhangi bir çalışmaya rastlanmaması bu çalışmayı önemli kılmaktadır. Bu doğrultuda oluşan bu araştırmanın amacı, “sosyal medyanın yarar ve risklerini velilerin, gözünden belirlemek”tir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın problemine ve alt problemlerine cevaplar aranacaktır. Araştırmanın problem cümlesini “*velilerin gözünden sosyal medyanın yarar ve riskleri nelerdir?*” başlığı oluşturmaktadır. Araştırmanın alt problemleri ise:

1. Velilerin gözünden sosyal medyanın yararları nelerdir?
2. Velilerin gözünden sosyal medyanın riskleri nelerdir?
3. Kendisinin dikkat ettiği hususlar nelerdir?
4. Çocuklarına önerileri nelerdir?
5. Öğretmenlere önerileri nelerdir?
6. Medyaya önerileri nelerdir?

Yöntem

Velilerin gözünden sosyal medyanın ortaokul öğrencileri için yarar ve risklerinin araştırıldığı bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. “Nitel araştırma insanların yaşam tarzlarını, öykülerini, davranışlarını, örgütsel yapıları ve toplumsal değişmeyi anlamaya dönük bilgi üretme süreçlerinden biridir” (Strauss ve Corbin, 1990, s. 82). İnsan ve toplum davranışlarının incelendiği Psikoloji, sosyoloji, antropoloji, eğitim gibi sosyal bilim alanlarında davranışları sayılarla açıklamak zordur. Nicel çalışmalarda elde edilen sonuçlar, insanların nasıl davrandıklarının sayısını verirken “niçin?” sorusuna cevap vermekte çoğu zaman yetersiz kalması bu boşluğu dolduracak başka yollar gerektirmiştir. İşte insan ve grup davranışlarının “niçin”ini anlamaya yönelik araştırmalara nitel (qualitative) araştırma denir (Şimşek ve Yıldırım, 2013).

Çalışma Grubu

Araştırma için çalışma grubunun oluşturulmasında *amaçlı örnekleme* yöntemlerinden “*tipik durum örnekleme*” yoluna başvurulmuştur. Patton’a (1987, akt. Şimşek ve Yıldırım, 2013) göre olasılık temelli örnekleme temsiliyeti sağlamak yoluyla evrene geçerli genellemeler yapma konusunda önemli avantajlar sağlarken, amaçlı örnekleme zengin bilgiye sahip olduğu düşünülen

durumların derinlemesine çalışılmasına olanak vermektedir. *Amaçlı (yargısal) örneklemede* araştırmacı kimlerin seçileceği konusunda kendi yargısını kullanır ve araştırmanın amacına en uygun olanları örnekleme alır (Balcı, 2005). Bu çalışmada olasılığa dayanmayan amaçlı örnekleme çeşidinden “*tipik durum örnekleme*” yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme yöntemine göre araştırmacı eğer, yeni bir uygulamayı veya bir yeniliği tanıtmak istiyorsa, bu uygulamanın yapıldığı veya yeniliğin olduğu bir dizi durum arsından, en tipik bir veya birkaç tanesini saptayarak bunları çalışabilir. Buradaki amaç tipik durumları seçerek evrene genelleme yapmak değildir. Amaç, ortalama durumları çalışarak belirli bir alan hakkında fikir sahibi olmak veya bu alan, konu, uygulama veya yenilik konusunda yeterli bilgi sahibi olmayanları bilgilendirmektir (Şimşek ve Yıldırım, 2013). Bu çalışmada da çalışma grubu olarak Denizli merkezde yer alan ortaokullarda öğrenim gören 50 ortaokul öğrenci velisi seçilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Bu çalışma, 2014-2015 öğretim yılı Denizli merkezdeki ortaokullardaki okullarda eğitim gören öğrenci velileri ile yapılmıştır. Veri toplama yöntemi olarak, görüşme tekniği uygulanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları hazırlanmadan önce ilgili literatür dikkatlice incelenmiştir. Daha sonra araştırmacı tarafından sosyal medyanın yarar ve riskleri konusunda veri toplanmasına uygun sorular hazırlanmıştır. Hazırlanan görüşme formları ilgili alan uzmanlarının da görüşleri alınarak pilot çalışmada uygulanmıştır. Uygulama sonucu forma son şekli verilerek gerçek uygulamaya geçilmiştir. Katılımcılarla yapılan görüşmeler ortalama olarak 20 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Velilerin gözünden sosyal medyanın ortaokul öğrencileri için yarar ve risklerinin neler olduğunun belirlenmeye çalışıldığı bu çalışmada içerik analizi kullanılmıştır. Buradaki amaç; velilerin gözünden sosyal medyanın yararları, riskleri ve kendisinin bu konuda dikkat etmesi gereken önerilerinin neler olduğunu ve ayrıca bu konuda; çocuklarına, öğretmenlere ve medyaya yönelik önerilerini öğrenmektir. Cohen, Manion ve Morrison (2007)’a göre içerik analizi, eldeki verilerin çerdikleri mesajların özetlenmesi ve belirtilmesi işlemi olan içerik analizi, sosyal bilimlerde verileri tanımlamak ve içerisindeki gizli gerçekleri ortaya çıkarmak açısından gayet kullanışlıdır (Gülbahar ve Alper, 2009). Yıldırım ve Şimşek’e (2013) göre, içerik analizinde temelde dört aşama bulunmaktadır. Bunlar verilerin; işlenmesi, kodlanması, temaların bulunması, kodların ve

temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanmasıdır. Bu araştırmanın görüşmelerden elde edilen verilerin çözümlenmesinde de içerik analizinden yararlanılmıştır. Metne dökülmüş olan görüşme kayıtları, araştırmacı tarafından genel bir şekilde okunmuştur. Daha sonra metin kelime kelime, satır satır dikkatlice okunup, burada katılımcının konuşmalarından kodlar (kavramlar) oluşturulmuş ve bu kodlar arasındaki ilişkiler (temalar) belirlenmiştir. Daha sonra kodların ve temaların düzenlenmesi yapılmış, öğrencilerin verdikleri yanıtların tekrar sayısına göre kodların frekans değerleri oluşturulup, elde edilen bulgular yorumlanmıştır.

Dolayısıyla verilerin titizlikle işlenmesi ve her aşamasına dikkat edilerek araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Nitel araştırmada “geçerlik” bilimsel bulguların doğruluğu, “güvenirlik” ise bilimsel bulguların tekrarlanabilirliği ile ilgilidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu doğrultuda araştırmanın geçerliği ve güvenilirliğini arttırmak için; araştırmanın iç geçerliğini (inandırıcılığını) arttırmak için özellikle görüşme formu geliştirilirken ilgili alan yazın incelemesi sonucunda konu ile ilgili kavramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. İçerik analizinde temalar ve temaları oluşturan alt temaların kendi aralarındaki ilişki ile her bir temanın diğerleriyle ilişkisi kontrol edilerek bütünlük sağlanmıştır. Diğer taraftan görüşmelerin Denizli Milli Eğitim Müdürlüğü’nün izni ve desteğiyle yapılması ve görüşme öncesi okul yöneticileri ile görüşmede kaydedilen bilgilerin sadece bilimsel amaçlı kullanılacağı ve gizli kalacağı belirtilmesi karşılıklı güvenin sağlanmasında önemli bir etken olmuştur. Araştırmanın iç güvenilirliğini (tutarlılığını) arttırmak amacıyla bulguların tamamı yorum yapılmadan doğrudan verilmiş olup, görüşmede elde edilen veriler üzerinde araştırmanın güvenilirliğini gerçekleştirmek amacıyla, veriler iki araştırmacı tarafından incelenerek P (Uzlaşma Yüzdesi) = $[Na$ (Görüş Birliği) / Na (Görüş Birliği) + Nd (Görüş Ayrılığı)] X 100 (Miles & Huberman, 1994) formülü kullanılmıştır. Bu hesaplama sonucunda P = % 95 değeri bulunmuş ve araştırma güvenilir kabul edilmiştir. Araştırmanın dış geçerliğini (aktarılabirliğini) arttırmak için ise, araştırma süreci ve bu süreçte yapılanlar ayrıntılı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır. Bu bağlamda, araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama aracı, veri toplama, verilerin çözümlenmesi süreci ayrıntılı biçimde ortaya konulmuş; analitik genelleme yöntemiyle konu ile ilgili yapılmış araştırmalarla yapılan karşılaştırmalar kurama genelleme yapılarak ayrıntılı bir biçimde yorumlanmıştır.

Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde ortaokul öğrencilerinin velilerinin sosyal medyanın yarar ve riskleri ile ilgili açıklamaları analiz edilmiş ve bu analizler nitel araştırma teknikleri yardımıyla kategorize edilerek, veli açıklamaları eşliğinde aşağıda tablolar halinde sunulmuştur. Ayrıca veliler sosyal medyadan daha fazla yararlanmak ve risklerinin en aza indirmek için kendilerine, öğretmenlere, öğrencilere ve medyaya bazı öneriler sunmuşlardır.

Velilerin Gözünden Sosyal Medyanın Yararları

Sosyal medyanın öğrenciler için yararlarının velilerin gözünden araştırıldığı bu temada ortaya çıkan alt temalar; *iletişim, eğlence-sosyalleşme, eğitime katkı, bilgi edinmek, hayatı tanımak, duyarlılık, varoluş ortamı ve hayatı kolaylaştırma* şeklindedir. Aşağıda ortaya çıkan alt temaların her biri tek tek ele alınarak, veli ifadelerinden direkt alıntılarla yorumlanmıştır.

Tablo 1.

Velilerin Gözünden Sosyal Medyanın Yararları

TEMA	ALT TEMA	KOD	F	AÇIKLAMALAR
YARARLARI	İletişim	Haberleşmek	31	<i>Uzaktaki arkadaşlarıyla çocuklar görsel ve işitsel iletişime geçebiliyor. Bilgiye hiç zorlanmadan ulaşabiliyorlar. V-4 Ders çalışmaktan sıkılan öğrencilere eğlence ve motive oluyor. Bazı güzel günlerde çekilen fotoğrafları sevdiği kişilerle paylaşma imkânı sunuyor. V-45</i>
		Arkadaşlarla görüşmek	20	
		Zamandan tasarruf sağlaması	10	
		Uzaktakilerle görüşme-özlem göndermek	10	
		Fotoğraf paylaşmak	2	
	Hayatı kolaylaştırmak	Dış mekâna bağımlılıktan kurtarması	23	<i>Çocuklarımız bazen hasta oldukları zaman derslerinden geri kalıyor. Bu yüzden facebook whatsapp tan arkadaşlarından ödevi varsa alabiliyor. O zaman da derslerinden geri kalmaz. Böylece hoca da çocuklarımızın notunu kırmaz. V-7 İnternet sayesinde ya parasının yeterli olmadığı ya da hiçbir yerde bulamadığı kitapları kolaylıkla bularak, okuyabilir. Whatsapp ve diğer uygulamaları kullanarak mesajlaşma uygulamalarında mesajlaşma hakkı olmamasına rağmen bu tür ödevleri arkadaşlarına sorma şansı bulabilir. V-9</i>
		Okul gündemini takip kolaylığı	20	
		Hayatı kolaylaştırmak	18	
		Organize olma- grup olma kolaylığı	6	
		Paradan tasarruf sağlaması	3	

Bilgi edinmek ve Varoluş ortamı sağlamak	Kişisel gelişim ve derinleşmek	33	<i>Kızım için orası sınırsız bilgi kaynağıdır.her türlü bilgi anında hızlıca ulaşıyor. Sosyal medya üzerinden düşüncelerini rahatça dile getiriyor. Sosyal medya üzerinden kurulan sivil toplum örgütleri hakkında bilgi sahibi oluyor. V-18 oğlum fikirlerini geliştirip sosyal medya platformlarında görüşlerini rahatlıkla açıklayabiliyor. V-20 Wattpad diye kitap okuduğu bir uygulama var. Çok yaralı buluyorum. Bazen orada kendini bulduğu oluyor. Bu kızımı okumaya daha da teşvik ediyor. Aynı zamanda yazmaya da teşvik ediyor. V-5</i>
	Sınırsız bilgi kaynakları sunması	20	
	Gündemi takip	14	
	Yorum yapma-fikirlerini paylaşmak	19	
	Mutluluk vermesi-iyi hissettirmek	15	
	Özgür hissettirmek	10	
	Duygusal rahatlama yaşamak	8	
	İlgili mercilere sesini duyurmak	5	
Eğitime katkı	Eğitsel dokümanlara erişim-faydalanmak	29	<i>Günümüzün vazgeçilmezi olan internet bizim evimizde de mevcut. Çocuklarım ödevlerinden habersiz olduğu zaman ya da rahatsızlanıp okula gelmedikleri zaman arkadaşlarından internet üzerinden bilgi alıyorlar. Anlamadığı konuları internette yayınlanan konu anlatımı videolarından ders eksiklerini tamamlıyorlar. Benim çocuğum bu sene gireceği Teog sınavında çıkmış soru tiplerini inceliyor. İnternette belirli sitelerde yayınlanan testleri çözüyorlar. Meb'in sitesinden yayınlanan deney ve etkinlikleri yaparak konuları pekiştiriyorlar. V-3</i>
	Akran eğitimine olanak sağlaması	7	
	Eğitsel materyal paylaşmak	7	
	Okuma-yazma becerisi geliştirmek	6	
	Teknolojiyi sevdirmeye -daha iyi kullanabilmek	3	
Eğlence-Sosyalleşmek	Oyun oynamak	11	<i>Mesela yaşına uygun oyunlar oynayabilir. Ayrıca Youtubedan hem eğlenceli hem de öğretici videolar izleyebilir. Böylelikle hem bir şeyler öğrenmiş hem de eğlenmiş olur. V-1 Sosyal medyada aile grupları açılabilir. Tüm aile bunun sayesinde birleşir ve bir yandan da aile bağları kuvvetlenir. V-51 Eskiden evimizde internet yokken sürekli canının sıkıldığını söylerdi. O yüzden internet almaya karar verdik. Sonra kızım bir kez bile "canım sıkılıyor" demedi. V-1</i>
	Eğlenmek	9	
	Arkadaş edinmek	7	
	Dost kazanmak	2	
Hayati tanıma ve duyarlılık	Bakış açısını geliştirme	11	<i>Dünyada olup bitenden haberdar oluyor. Çocuğumun aklına takılan merak ettiği her şeyi hem yazıp cevap buluyor biz bilmese bile..ilgili yerlere sesini duyurmasını sosyal medyada öğreniyor. V-16 İnsanlar bu ortamda fikirlerini paylaştığından bazen zıt fikirleri de öğreniyor. Böylece insanlar aynı şeyi düşünmezler. Bu</i>
	Kendini çevreyi dünyayı tanımak	5	
	Kültürel farklılıkları tanımak	4	
	Empati kurmak	4	

Duyarlılık
yardımlaşmak

kazanma-

3

şekilde çocuğum kendi fikirleri dışındaki fikirlerle ilgili de düşünebiliyor. Farklı bakış açısı oluyor. 'Acaba bu kişi doğru mu düşünüyor?' Veya 'bu fikir nasıl?' gibi soru işaretleri oluşuyor kafasında. V-29

Velilerin gözünden sosyal medyanın riskleri

Veli ifadelerinden sosyal medyanın risklerine ilişkin alt tema ve kodlar oluşturulmuş olup, kodların tekrar sayıları alt temalarla birlikte tablo halinde sunulmuştur. Sosyal medyanın öğrenciler için risklerinin velilerin gözünden araştırıldığı bu temada ortaya çıkan alt temalar; **psikolojik, hayatı zorlaştırma, kontrolsüz sosyalleşme, suça maruz kama-yönelme, şiddete maruz kalma, sağlık-fiziksel ve değer yozlaştırma** şeklindedir. Aşağıda ortaya çıkan alt temaların her biri tek tek ele alınarak, veli ifadelerinden direkt alıntılarla yorumlanmıştır.

Tablo 2.

Velilerin Gözünden Sosyal Medyanın Riskleri

TEMA	ALT TEMA	KOD	F	AÇIKLAMALAR
RİSKLERİ	Psikolojik	Bağımlılık yapmak	26	<i>sosyal medyanın çocuğumuzda bağımlılık yaptığını düşünüyoruz. Bütün dünyayla ilişkilerini kesmiş oluyorlar.V-17 Kendinin çok beğeni aldığını görünce mutlu oluyor. Bu da onun sosyal medyaya daha da bağımlı olmasına neden oluyor. Bağımlı oldukça aileden bizden daha da uzaklaşıyor.</i>
		Kandırılma korkusu	18	<i>Kendinin çok beğeni aldığını görünce mutlu oluyor. Bu da onun sosyal medyaya daha da bağımlı olmasına neden oluyor. Bağımlı oldukça aileden bizden daha da uzaklaşıyor.</i>
		Psikolojik rahatsızlıklara neden olmak	14	<i>Sosyal medyayı kullandığında zaman sorunu yaşıyor. İşlerini aksatıyor. Yemek yemeyi bile aksattığı oluyor. V-18 Özellikle whatsapp çok takıldığı için sürekli telefon elinde kalkıyor. İnternet ortamında diyelim bir dersle ilgili araştırma yapacak ya da videoya bakacak, bi bakıyorum o sayfaların yanında bir yandan da faceden falan arkadaşlarıyla muhabbete dalmış.</i>
		Tatminsizlik	7	<i>Kısacık bir ödevi yapması saatler sürüyor. V-6</i>
		Depresyona neden olmak	6	<i>Sosyal medyaya güvenin zedelenmesi</i>
		Can sıkıntısına neden olmak	5	<i>Sosyal medyaya güvenin zedelenmesi</i>
		Sosyal medyaya güvenin zedelenmesi	4	<i>Sosyal medyaya güvenin zedelenmesi</i>
		Sürekli beğeni alma isteği	4	<i>Sosyal medyaya güvenin zedelenmesi</i>
		Teknolojiden kendini soyutlamak	4	<i>Sosyal medyaya güvenin zedelenmesi</i>
		Kıskançlık duygusu oluşturmak	2	<i>Sosyal medyaya güvenin zedelenmesi</i>
	Hayatı zorlaştırma	Zaman kaybına neden olması	13	<i>Bazen masaiüstü bilgisayardan oyun oynarken uyuyakalıyor orada. Youtube a girip orada 2-3 saat dizi film ve yarışma programları izliyor. Evde sıkılmasın üzülmesin diye girmesine izin veriyorum. Çok fazla ekrana baktığı için gözlerinin rahatsızlanmasından korkuyoruz. Online oyun</i>
		Günlük işleri aksatmaya neden olmak	11	<i>Bazen masaiüstü bilgisayardan oyun oynarken uyuyakalıyor orada. Youtube a girip orada 2-3 saat dizi film ve yarışma programları izliyor. Evde sıkılmasın üzülmesin diye girmesine izin veriyorum. Çok fazla ekrana baktığı için gözlerinin rahatsızlanmasından korkuyoruz. Online oyun</i>
		Yanlış bilgilerin yayılması-yanlış öğrenmek	10	<i>Bazen masaiüstü bilgisayardan oyun oynarken uyuyakalıyor orada. Youtube a girip orada 2-3 saat dizi film ve yarışma programları izliyor. Evde sıkılmasın üzülmesin diye girmesine izin veriyorum. Çok fazla ekrana baktığı için gözlerinin rahatsızlanmasından korkuyoruz. Online oyun</i>

	Ders başarısını düşürmek	9	sitelerini çok sevdiğinden orada çok zaman harcıyor. Oyun oynarken oyunu kazanana kadar ya da en iyisi olana kadar oyunu bırakmıyor. Tabi bu da onun saatlerini orada geçirmesi oluyor. V-11
	Ailesini zor durumda bırakmak	4	
	Maddi kayıplara neden olmak	4	
Kontrolsüz sosyalleşme	Kötü niyetli insanlarla arkadaş olmak	24	Ülkemizin her bölgesinde güzel ve iyi niyetli insanlar var olsa da kalpleri kötülük dolu olanları da görmek mümkün. Çocuğumuzun iyi insanı tanınması ve mesafeyi iyi ayarlaması gerekir. Bunun tam tersi bir durumda onun için tehlike doğurabilir. Son zamanlarda terör olayları aldı başını gidiyor. Onun yaşındaki çocukların akıllarını yıkayıp onlarla gitmeleri için ellerinden gelenleri yapıyorlar. Bu yüzden onun için en doğru şekilde bu sitelere girmesine izin veriyoruz. Bu gibi sitelerde her türlü reklamın altına ya da gösterim sürecindeki bölümlerin içinde uygun olmaya kısımlar da yerleştiriliyor.V-9
	Çocuğu dış mekândan soyutlaması	13	
	Asosyalleştirme	10	
Suça maruz kalma-yönelme	Siber zorbalık	14	Onun adına bir hesap açtıklarında moralinin bozulması, psikolojisinin bozulması, paylaştığı fotoğraflarla kötü sayfalar açıp, orada kötü amaçla paylaşımları, paylaştığı fotoğrafları yabancı kişilerin kendi profil resmi yapmaları, şifresinin bir başkasının eline geçmesi, şifresinin bir başkasının eline geçmesi sonucunda bu kişilerin çocuğum adına paylaşımlarda bulunması, onun adına arkadaşlarına kötü mesajlar yazması, bu çocuğun psikolojisini bozar. V-48 Çocuklar bazen safça sosyal medyadaki her şeye inanmaktadır. Kötü arkadaş ortamı kurabilirler. Bu da aklıma direkt kötü madde bağımlılığı ve bunları satan insanları getirmektedir. Bu arkadaşlar yüzünden kötü yola düşebilir çocuklarımız. Nede olsa “üzüm üzüme baka baka kararır” demiş atalarımız. Bir de çocukları kaçırmak isteyen insanlar... Böyle örnekler çok facebooktan tanışıp sonra onu bir yere çağıran kısaca sosyal medya insanları çok etkiledi. V-29
	Kişisel bilgilerin başkasının eline geçmesi	7	
	Başı belaya girmek	6	
	Hukuksal sorunlara neden olması	6	
	Madde bağımlılığına özendirme	2	
Şiddete maruz kalma	Yaşına uygun olmayan içeriğe maruz kalmak	19	Çocuklar aşırı şiddet içerikli oyunlar yüzünden şiddete karşı artık duyarsızlaşıyor. Normal geliyor. V-21 Sosyal medyanın yararları kadar zararları da vardır. Mesela sosyal medyada kötü amaçlı kişiler olabiliyor. Bu gibi kişiler çocuğuma kötü örnek olabilirler. Bazen küfürlü konuşarak, bazen uygunsuz video ve fotoğraf paylaşarak ve bazen de kötü yorumlar yaparak çocuğuma kötü örnek olabilirler. V-51
	Oyunlardaki şiddet	7	
	Küfür hakaret edilmesi ve öğrenilmesi	6	
Sağlık-fiziksel	Fiziksel rahatsızlıklara neden olması	22	Göz ve bel rahatsızlıkları ortaya çıkabilir. Bilgisayarın başında uzun süre kaldıklarından hep

	Obeziteye neden olmak	3	<i>fast-food tüketiyorlar. Bu da onları obez yapabilmektedir. Ayrıca bel, göz gibi rahatsızlıkları bazen oluşuyor. V-2</i>
	Aile ilişkilerinin zedelenmesi	4	<i>Kötü amaçlı insanlarla tanışması... Orada gördüğü şeyleri evde uygulaması (kötü örnek). İnternetteki bazı olaylardan yazılardan etkilenmesi... V-46. Paylaşılan bazı fotoğraf ve yazıların kötü alışkanlıklara yol açması... İnternette tanışılan arkadaşların zararlı olabilmesi... Burada çok vakit geçirmeleri... Ödev ve ders çalışmayı unutup sosyal medyaya bağlanmaları. Sosyal medyaya kapılıp aile ilişkilerini en aza düşürmeleri... V-45</i>
	Yalan söylemeye neden olmak	1	
Değer yozlaştırma	Değer yargılarını yozlaştırmak	1	

Velilerin Önerileri

Sosyal medya paydaşlarından olan velilerin gözünden, sosyal medyanın öğrenciler için yarar ve risklerinin yanıtlanmaya çalışıldığı bu araştırmada, velilerin önerileri teması ele alınmıştır. Veli ifadelerinden sosyal medyaya ilişkin kendisine, öğrencilere, öğretmenlere ve medyaya yönelik önerilerine ilişkin alt tema ve kodlar oluşturulmuş olup, kodların tekrar sayıları alt temalarla birlikte tablo halinde sunulmuştur. Sosyal medyanın öğrenciler için yararlar ve risklerine yönelik veli önerilerinin sunulduğu bu temada ortaya çıkan alt temalardan **kendisine yönelik; temkinli olmak, rehber olmak ve sınırlandırmak öğrencilere yönelik; sosyalleşmek, bilinçli hareket, sınırlandırmak ve temkinli olmak öğretmenlere yönelik; eğitime entegre, rehberlik ve anlayış medyaya yönelik; bilinçlendirme, sınırlandırma ve rehberlik** şeklindedir.

Tablo 3.

Velilerin Önerileri

TEMA	ALT TEMA	KOD	F	
ÖNERİLER	Temkinli olmak	KENDİSİNE		<i>Belirli saatlerde girmelerine izin veririm. Geç saatlere kadar sosyal medyada dolaşmalarına izin vermem. İnternetteyseler arada bir çaktırmadan yanlarına gidip bakarım. Hangi sitelerde ne yapıyorlar diye.V-2</i>
		Temkinli yaklaşmak	28	
		Bağımlı olmasına engel olmak	13	
		Evde çocuğa zaman ayırmak	3	
	Rehber olmak	Rehberlik etmek	23	<i>bir program yaptığımdan dolayı facebook'a girmesi belirli bir süre ile sınırlıdır. Çocuklarımın bağımlı olmasını önlemek için</i>
	Sosyal hayata ve aktivitelere zaman ayırmaya teşvik	6		

TEMA	ALT TEMA	KOD	F	
		Faydalı bilgi ve dokümanlara yönlendirmek	3	onlara eğitici oyunlar alırım ve oynarım. V-20 Çocuğumun yararlı sitelere girmesini öneriyorum. Her zaman çocuğumu uyarıyorum. Bu konuyla ilgili bazen çocuğuma kitap alırım. V-24
	Sınırlandırmak	Sosyal medyadan uzak tutmak	9	Çocukların uyku düzenine gerektiği vakitlerde müdahale edip, onların dinç uyanmasını ve sağlıklarında sıkıntı olmamasını sağlıyoruz. İnternette geçirilen vakit için kısıtlama getiriyoruz. Böylece hem iletişim kurabiliyor hem de onlara tüm hayatın internette olmadığını gösteriyoruz. V-10
		Yarar ve risklerini anlatmak	6	
		İçten denetimli olmaya teşvik	4	
		Herkesle arkadaş olmamak	4	
		Kötü alışkanlıkları olanlarla arkadaş olmamak	3	
ÖĞRENCİLERE				
		Temkinli kullanmak	24	İnternet başında çok fazla zaman geçirmemelerini isteriz. Sosyal medyada yeni çıkan uygulamaları telefonlarına indirmeden ve kullanmadan önce araştırmalarını bize ya güvendiğimiz kullanmasını bilen birilerine sormasını isteriz. V-4
		Burada daha az vakit geçirmek	20	
		Risklerine dikkat etmek	17	
	Temkinli olmak	Gizlilik- güvenliliğe dikkat etmek	12	
		Bağımlı olmaktan kaçınmak	9	
		Siber zorbalıktan korunma-uzak durma	6	
		Yaşanan kötü olaylardan ders almak	4	
		Bilinçli kullanmak	20	
		İçten denetimli olmak	19	
		Ölçülü olmak	13	
		Akademik amaçlı kullanmak	12	
	Bilinçli hareket	Kişisel gelişim ve derinleşme amaçlı kullanmak	10	
		Ailesine güvenmek	5	
		Öncelikle rehber eşliğinde kullanmak	3	
		Bilgi ve tecrübesini arttırmak	3	
	Sınırlandırmak	Sosyal medyadan uzak durmak	16	Kızım tablet, telefon ve bilgisayara düşkün ama kurallarına kesinlikle uymasını isterim. Benim
		Ailenin koyduğu kurallara uymak	12	

TEMA	ALT TEMA	KOD	F	
		Kötü içeriklerden uzak durmak	12	<i>dediklerime uymadığında bir ceza alacağını biliyor. 1-2 kez telefonunu kursa izinsiz götürdü. O yüzden bir aya yakın bir süre telefonsuz kaldı. Çok üzgündü, ama umarım bir daha yapmaz. V-11</i>
Sosyalleşmek		Sosyal aktivitelere daha çok zaman ayırmak	13	<i>Boş zamanlarında internet başında değil, dışarda sosyal aktivitelerle zaman geçirmesini isterim. Sosyal medyayı sadece oyun oynamak için değil, kendilerine faydalı olacak diğer işler için de kullanmasını isterim. Sosyal medyayı yarım saatten az kullanmalarını isterim. Sosyal medyada kendilerine yararlı olmayan şeylere zaman harcamalarını istemem. V-16</i>
		Aileye daha çok zaman ayırmak	3	
ÖĞRETMENLERE				
Rehberlik		Uyarmak	42	<i>Derslerinin son 12 dakikasını sosyal medya kullanımını konusunda konuşma yapmaya ayırmalarını isterim. Sosyal medyadan gelebilecek riskler konusunda çocukları bilinçlendirsinler. V-19 Bu konuda çocuklarımızı uyardıklarını, sosyal medyanın yararlarını anlatmalarını, zararlarını anlatmalarını derslerini son 5 dakikasını bunlara ayırıp bahsetmesini isterim. Ne olursa virüs bulaşır, bunlar neden bulaşır anlatmalarını isterdim. Bu konuda aileleriyle iyi iletişim kurabilmeleri gerek. Kendilerine ne kadar süre ayırmaları gerektiği. V-30</i>
		Rehber olmak	36	
		Yarar ve risklerini anlatmak	31	
		Aktif kullanıcılar olmak	16	
		Bağımlılık azaltıcı aktiviteler yapmak-yönlendirmek	14	
		Seminerler yapmak	13	
		Sosyal medya grupları kurup bilinçlendirme yapmak	11	
		Konuyla ilgili materyaller hazırlamak	11	
		Örnek olmak	8	
		Aileyle ortak hareket etmek	5	
Eğitime entegre		Sosyal medya farkındalık eğitimi vermek	6	
		Medya okuryazarlığı eğitimi vermek	13	<i>Müfredata sosyal medya hakkında ders koymalarını isterim. Bazı şeyler hakkında bilgi vermelerini isterim. Doğruyu yanlış onlara anlatıp ayırt etmelerini sağlamasını isterim. V-43 sınavlar olduğu zaman bir grup kurup orada öğretmen öğrencilerine ders anlatsın. Böylelikle çocuklar ders için yanlış sitelere girmezler. Veli toplantıları olacağı zaman o gruptan bildirebilirler. Öğretmenler burada velilerle çocukları hakkında konuşabilir. V-23</i>
		Sosyal medyayı derste kullanmak	12	
	Eğitsel faaliyetlere sosyal medyadan devam etmek	5		
Anlayış		Empati kurmak	7	<i>Öğretmenlerin çocuklara olumsuz örnek</i>

TEMA	ALT TEMA	KOD	F	
		Güven vermek	2	<i>olmamaları gerekir. (derste telefon kullanmak gibi). V-44 Öğretmenlerin derslerinin bir süresini sosyal medyanın yarar ve zararlarını çocuklara anlatmasını isterim. Kendi yaşadığı ya da tanıdığıın yaşadığı sosyal medya ile ilgili örnekler vermesini çocukların yaş durumuna göre korkutmadan örnekler vermesini isterim. V-50</i>
MEDYAYA				
		Güvenli medya kullanım ortamı oluşturmak	25	<i>Ahlaksız sosyal ağların kaldırılması bize çok faydalı olur. V-14. Kötü sitelerin kaldırılmalarını, kötü programları engellemeleri ve kötü paylaşım yapanların hesaplarının kendiliğinden silinmesi veya para cezasına çarptırılması gerektiği ve her kullanıcıya bir sınır koymaları gerektiği ve o sınırı aşanlar o gün içinde hesaplarına giremesinler. Hesapları o gün için kitlensin. V-2</i>
		Sınır koymak	17	
		Yasak -sansür koymamak	16	
		Uygunsuz içeriklerin engellenmesi	12	
		Uyarılar vermek	12	
Sınırlandırmak		Gereksiz çıkan bilgileri engellemek	3	
		Bilgilendirici dizi-reklam filmi yapılması	16	<i>çocukların hoşuna gidecek şekilde reklam filmleri veya videolar çekerek çocukları yarar ve risklere konusunda bilinçlendirebilir. V-7 Sosyal medya hakkında televizyonlarda kamu spotları hazırlamalarını isterdim. Sosyal medyadan oluşabilecek riskler hakkında çeşitli etkinlikler yapmalarını isterdim. V-16</i>
		Doğru medya kullanım bilinci	14	
		Doğru bilgiler verilmek	7	
Bilinçlendirme		Kamu spotu	5	
		Çocuklara uygun eğitici sitelerin olması	11	<i>Kamu spotlarının çoğaltılmasını, çocuklar ile ilgili haberlerin çizgi film karakterleri ile sunmalarını, medyada yayınlanacak olan şeyin eğlenceli hale getirilmesini, medyada yayınlanacak olan haberlerin çocuklara uygun olup olmadığını kontrol etmelerini isterim. V-50</i>
Rehberlik		Doğru medya kullanım bilinci oluşturmak	9	

Tartışma

Bu araştırmada sosyal medyanın ortaokul öğrencileri için yarar ve riskleri velilerinin gözünden ele alınmıştır. Veliler araştırma bağlamında sosyal medyanın yararları, riskleri ve bu konudaki önerileri ile ilgili açıklamalarda bulunmuşlardır. Araştırmada veliler, sosyal medyanın çocukları için; arkadaşlarla görüşmek-konuşmak, birbiriyle fotoğraf paylaşım meraklarını gidermek, yüz yüze ve dış mekânda görüşmenin bazen zaman almasından dolayı sosyal medyayla zamandan tasarruf sağlamak, uzaktakilerle görüşme-özlem gidermeye olanak sağlama, dünyayla

haberleşmeyi sağlamak-kolaylaştırmak yani daha *etkin bir iletişim* amacıyla kullanmalarını faydalı bulmuşlardır. Ayrıca Sosyal medya, ortaokul öğrencileri için *Eğlence ve sosyalleşme* olanağı da sunmaktadır. Yerli ve yabancı çalışmalarda da (Bayraktar ve Gün, 2007; Ceyhan ve Ceyhan, 2011; Kraut vd., 1998; Tsai ve Lin, 2003; Yang ve Tung, 2007) ergenlerin benzer amaçlar için sosyal medya ve interneti daha çok kullandıkları bulgusunu vermektedir. Yaşantıları çoğunlukla apartman daireleriyle sınırlı olan çocukların sokakta oynama olanakları pek elverişli olmadığı durumlarda sosyal medya üzerinden oynanan oyunlar veliler için daha yararlı görülmektedir. Zira Orleans ve Laney (2000) de çalışmalarında sosyal medyanın sanıldığı gibi çocukları içe kapalı olmaya yöneltmenin aksine çocukları daha da sosyalleştirmeye dönük faydalarına değinmektedir. Veliler çocuklarının sosyal medya üzerinden eğlenebildiklerini, çünkü sosyal medya ortamında onların eğlenmesine olanak tanıyan birçok ortamın olduğu belirtilmiştir. Öğrenciler için; okuma-yazma becerisi geliştirmeye olanak sağladığı, çocukların evlerinden online ortamda birbirinden birçok şeyi öğrenmeleri ile akran eğitimine olanak sağladığı; çocukların eğitsel materyal paylaşabildiklerini, eğitsel dokümanlara rahatlıkla erişip faydalanabildikleri ve böylelikle teknolojiye karşı olumlu tutum geliştiren çocuklarının teknolojiyi sevip daha iyi kullandıklarını belirtmektedir. Bu durum sosyal medyanın çocukların *eğitimlerine katkı* sunmaktadır. Ayrıca çocuklarının bu mecralardan gündemi takip, kişisel gelişim ve derinleşme, sınırsız *bilgi kaynaklarına erişme* imkânı elde ettiklerini vurgulamışlardır. Okul gündemini takip kolaylığı sağlaması, çocuğu dış mekâna bağımlılıktan kurtarması, çocuğa sanal ortamda rahatlıkla organize olma- grup olma kolaylığı sağlaması ve tüm bunların sonucunda çocuğunun *hayatını kolaylaştırması* açısından; kendini-çevreyi- dünyayı, kültürel farklılıkları, zenginlikleri ve kısacası *hayatı tanıma* ve bakış açısını geliştirmelerine olanak sağlaması açısından faydalı buldukları sonucuna varılmıştır. Ayrıca çevreye ve diğer insanlara karşı *duyarlılık* kazanma-yardımlaşma, başkalarının duygu, düşünce ve hislerine ortak olma imkânı sunması açısından da önemine değindikleri dikkatleri çekmektedir. Dolayısıyla *ergenlik* dönemi çocukların kimlik kazanma, hayatı sorgulama ve var olma sürecinin yaşandığı dönemdir. Bu dönemin ortaokul sürecine denk gelmesi katılımcıların sosyal medyadan yararlanma amaçlarını da etkilemektedir. Nitekim bu durum araştırmanın sonucuna da yansımıştır. Veliler çocuğun duygusal rahatlama yaşamasında, kendini özgür, mutlu ve iyi hissetmesinde ayrıca toplulukta fikirlerini paylaşma, yorum yapmasında ve vatandaş olarak zaman zaman ilgili mercilere sosyal medya üzerinden sesini duyurmasında özetle *varoluşlarını* gerçekleştirmelerinde

sosyal medyayı faydalı bulmaktadırlar. Benzer çalışmalarda da (Valkenburg ve Peter, 2009) internet araçlarının çocuğun kendini ifade etme ve var olması konusundaki önemine dikkatleri çekmektedir. Tüm bu olumlu yanların aksine velilerin çalışmada sosyal medyanın yanında bazı konularda tedirginlik yaşadıkları bulgusuna da rastlanmıştır.

Veliler, çocuklarının sosyal mecralarda yaşadıkları sıkıntılardan ötürü depresyon yaşayabildiklerini belirtmektedirler. Çünkü bu mecralarda zaman zaman kandırılma korkusu, paylaşım yarışı, sürekli beğeni alma isteği, memnuniyetsizlik-tatminsizlik ve kıskançlık gibi olumsuz duygular oluşabilmektedir. Özellikle gittikçe çocuğu kendine bağlayan yönleriyle sosyal medyanın bağımlılık yaptığı ve bunun sonucunda çocuğun birçok işini aksatması durumu oluşuyor. Ayrıca bu yüzden ailesiyle sorun yaşaması çocukta can sıkıntısına, *psikolojik* rahatsızlıklara, sosyal medyaya güvenin zedelenmesine ve çocuğun kendini teknolojiden tamamen soyutlamasına neden olabilmektedir. Ybarra ve arkadaşları (2005) da önemli psikolojik rahatsızlıkların altında da sorunlu internet kullanımı olduğuna dikkatleri çektiği çalışması bu durumla uyuşmaktadır. Veliler çocuklarının sosyal medyayı bilinçsiz kullanmaları sonucu maddi kayıplar, günlük işlerini aksatma, ders başarısında düşme, çok fazla zaman kaybı, yanlış bilgilerin yayılması-yanlış öğrenmelerle karşılaştıklarını belirtmektedirler. Tüm bu olumsuz ifadeler çocuklarının *hayatını zorlaştırdığı* sonucunu vermektedir. Bu durumda ailenin çocuk yetiştirme ve çocukla sağlıklı iletişim kurma becerisine dikkatleri çekmektedir. Ailelerin çocuklarıyla ilişkilerinin zayıflaması çocuğun internet ve sosyal medya ile olan ilişkisini güçlendirip, çocuğu sosyal medya kullanmaya daha çok itmektir. Zaten ergenlik çağında olan çocukların kendilerini yalnız hissetmelerine ve aileden kopuk yaşamalarına neden olan bu durum, aile yaşantısı ile ilgili *değerlerin yozlaşmasına* sebep olabilmektedir. Buraya kadar sosyal medyanın olumsuz bağlamda soyut etkilerinden bahsedilmiştir. Ancak sosyal medyanın çocuklar için *sağlık-fiziksel* anlamdaki riskleri de veliler tarafından önemsenmektedir. Çünkü çocuklarında sosyal medya başında fazla zaman geçirmesiyle birlikte vücutta uyuşma, bel ağrısı, göz ağrısı-bozulması, baş ağrısı ve obezite gibi birçok sağlık sorununun baş gösterdiği sonucu veli ifadelerinde ortaya çıkmıştır. Bilinçsiz internet ve sosyal medya kullanımı konusunda yapılan araştırmalarda da (Harris ve Straker, 2000; Kuzu ve arkadaşları, 2008) fiziksel-sağlık açısından ortaya çıkan sorunlara vurgu yapılmıştır. Sosyal medya ortaokul öğrencilerinin zaman zaman sosyalleşmesine fayda sağlarken, bazen de sanal ortamda bu *sosyalleşme kontrolsüz* bir şekilde gerçekleşmektedir. Nitekim veliler sosyal medya ortamında çocuklarının kötü niyetli insanlarla

seçicilikten uzak bir şekilde arkadaş edinmelerine yol açmaktadır. Ayrıca veliler çocuklarının sosyal medya ortamında zaman zaman *suça maruz kalma ve yönelme* gibi durumlarla karşılaştıklarına değinmektedirler. Örneğin kişisel bilgilerin başkasının eline geçmesi, başının belaya girmesi, siber zorbalığa maruz kalması, madde bağımlılığına özenmesi ve hukuksal sorunlara neden olması gibi risk unsurlarını dile getirmektedirler. Bu mecralarda veliler çocuklarının sadece suça değil, *şiddete de maruz kaldıklarına* değinmektedirler. Zira çocuklar sanal bir sürecin içerisinde olduğu için, gördükleri şiddet türü de buna uygun bir boyut alıyor. Bu sanal şiddet zaman zaman dozunu kaçırarak gerçek hayata taşınarak fiziksel şiddete de dönüşmektedir. Sanal ortamda ise bu şiddet türü daha çok sözel, görsel ve duygusal boyutlarda kendini göstermektedir. Sosyal medya mecralarında sıklıkla sanal oyunlar oynarken şiddet öğelerine maruz kaldıkları ve bu ortamlarda çok fazla küfür ve hakaret edilebilmesi, içeriğin tüm çocuklarca öğrenilmesine neden olmaktadır. Bunun yanında çocukların rastgele girdiği sitelerde yaşına uygun olmayan görüntülerdeki şiddete de- ki bu şiddet türleri; cinsellik, korku, aşırı dram barındıran şekilde- maruz kalmalarına yol açtığı sonucuna varılmıştır. Bu araştırmaya katılan veli tarafından kendilerine, öğrencilere, öğretmenlere ve medyaya yönelik bazı öneriler sunulmuştur.

Araştırmaya katılan *veliler kendilerine yönelik yaptıkları önerilerde;* sosyal medyanın çocuklarının hayatında ciddi bir yer edindiğinin farkında olup, sosyal medyaya *temkinli yaklaşılmaya* çalışmaktadırlar. Bunun için evde çocuklarına zaman ayırıp, onlarla sohbet ederek ve farklı aktiviteler yaparak çocuğunun bağımlı olmasını engellemeye çalışmaları gerektiğini; kendilerinin çocuklarına *rehberlik etme*, çocukları faydalı bilgi ve dokümanlara yönlendirme, onları sosyal hayata ve aktivitelere zaman ayırmasına ortam hazırlama; çocuklarının herkesle ve kötü alışkanlığı olanlarla arkadaş olmasını engelleme, sosyal medya konusunda içten denetimli olmaya teşvik etme gibi zaman zaman onları *sınırlandırmaya* yönelik önerileri dikkat çeken sonuçlardandır. Yapılan bazı çalışmalarda da (Burnett ve Wilkinson, 2005; Cho ve Cheon, 2005)internet ve sosyal medyayı evde veli eşliğinde kullanmanın riskleri azaltmaya yönelik olumlu sonuçlarına vurgu yapmaktadır. Ceyhan ve Ceyhan (2011) ise yetişkinlerin, sosyal medya kullanımında keskin bir sınırlayıcı tutumdan ziyade çocuklara bakış açısı kazandırma ve bilinçli kullanıcılar olma sürecinde kontrollü davranmanın yeterli olacağına vurgu yapmaktadırlar. Velilerin, çocuklarının sosyal medya kullanımına yönelik *çocuklarına (öğrencilere) yaptıkları önerilerde,* sosyal medyayı daha *bilinçli kullanmayı,* sosyal medyayı

kullanırken ölçülü- içten denetimli olmayı, öncelikle rehber eşliğinde kullanmayı, bilgi ve tecrübesini sürekli arttırmayı tavsiye ettiler; çocuklarının sosyal medyadan daha çok akademik, kişisel gelişim ve derinleşmek amaçlı faydalanmalarını beklemektedirler. Veliler, çocuklarına; sosyal medyayı kullanırken kendilerini *sınırlandırma* konusunda da bazı öneriler sunmuşlardır. Öncelikle ailesinin koyduğu kurallara uymalarını, sosyal medyada kötü içerikli sitelere girmemeleri ve uzak durmalarını hatta mümkünse sosyal medyadan uzak durmalarını beklemekte ve önermektedirler. Ayrıca bağımlı olmaktan kaçınmak, sosyal medyanın risklerine dikkat etmek, gizlilik-güvenliğe dikkat etmek, sosyal medyada daha az vakit geçirmek, siber zorbalıktan uzak durmak ve yaşanan olaylardan ders almak gibi *temkinli hareket* etmeleri gerektiğini de belirtmektedirler. Tüm bunların yanında çocuklarının sosyal medya sarmalında boğulup, yalnızlaşmamaları için dış mekânlarda daha çok vakit geçirip, sosyal aktivitelere katılmalarını ve ailelerine daha çok yüz yüze zaman ayırıp *sosyalleşmelerini* tavsiye ettikleri sonucuna varılmıştır. Veliler, sosyal medya konusunda *öğretmenlere*; sosyal medyayı derste kullanmalarını ve *eğitime entegre* etmeleri gerektiğini belirtmektedirler. Ayrıca bu konuda öğrencilerine bazı hususlarda *rehberlik etmeleri* gerektiği de dile getirilmiştir. En önemlisi de öğretmenlerin öğrencilerle empati kurmalarını ve onlara güven vererek *anlayışlı* bir tutum içinde olmalarını önerdikleri dikkat çekmektedir. Veliler, sosyal medya konusunda *medyaya*; doğru bilgiler verilme, kamu spotu yapılma, çocuklara bilgilendirici dizi-reklam filmi yapılma ve doğru medya kullanım bilinci kazandırmayı önermektedir. Bu durum velilerin medyadan yüksek bir *bilinçlendirme* beklentisi içinde olduklarını göstermektedir. Ayrıca veliler, çocuklara uygun eğitici sitelerin olması, doğru medya kullanım bilinci verilmesi gibi *rehberlik* çalışmaları; gereksiz çıkan bilgilerin engellenmesi, uyarılar verilmesi, uygunsuz içeriklerin engellenmesi, güvenli medya kullanım ortamı oluşturulması gibi *sınırlandırma* gerektiren öneriler sunduklarını da göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak bu araştırmada veli ifadelerinden hareketle sosyal medyanın yararlarına ilişkin iletişim, eğlence ve sosyalleşme, eğitimlerine katkı, bilgi kaynaklarına erişme, hayatını kolaylaştırması, duyarlılık kazanma ve varoluş ortamı sunma gibi alt temalar ortaya çıkarken; risklerine yönelik ise; psikolojik sıkıntılar, hayatını zorlaştırdığı, değerlerin yozlaşması, kontrolsüz sosyalleşme, sağlı-fiziksel, suça maruz kalma –yönelme ve şiddete maruz kalma

şeklinde. Veliler sosyal medyadan daha fazla yararlanmak ve risklerini en aza indirmek için ise bazı öneriler sunmuşlardır. Bu öneriler velilere, öğrencilere, öğretmenlere ve medyaya yönelik olmuştur. Velilere önerilerde temkinli yaklaşmak, rehberlik etme, sınırlandırmak; öğrencilere önerilerde bilinçli kullanmak, sınırlandırmak, temkinli hareket etmek, sosyalleşmek; öğretmenlere önerilerde eğitime entegre, rehberlik, anlayış; medyaya önerilerde ise bilinçlendirmek, rehberlik ve sınırlandırmak gibi alt temaların ortaya çıktığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlardan hareketle velilerin, çocukları için sosyal medyayı birçok açıdan faydalı görmenin yanında riskleri konusunda tedirgin oldukları görülmüştür. Veliler bu konuda kendilerinin üzerine düşen sorumlulukların olduğunu söylemekle beraber, özellikle öğretmenlerden ve medyadan yardım beklemektedirler. Günümüzde çocukların doğar doğmaz sosyal medyalı bir dünyaya gözlerini açtıkları ve ilk eğitim yuvalarının ailesi olduğu düşünüldüğünde velilerin gerek sosyal medya konusunda gerekse diğer medya araçları konusunda bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca velilere medya okuryazarlığı bilinci kazandırılarak çocuklarına doğru rehberlik yapmaları sağlanmalıdır.

- Araştırmaya katılan veliler sosyal medyanın çocuklarının hayatında ciddi bir yer edindiğinin farkında olup, sosyal medyaya temkinli yaklaşılmaya çalışmalıdırlar.
- Veliler evde çocuklarına zaman ayırıp, onlarla sohbet ederek ve farklı aktiviteler yaparak çocuğunun bağımlı olmasını engelleme çalışmaları yapabilirler.
- Veliler çocuklarına rehberlik etme, çocukları faydalı bilgi ve dokümanlara yönlendirme, onları sosyal hayata ve aktivitelere zaman ayırmasına ortam hazırlama; çocuklarının herkesle ve kötü alışkanlığı olanlarla arkadaş olmasını engelleme, sosyal medya konusunda içten denetimli olmaya teşvik etmelidirler.
- Araştırma sonuçlarına dayanarak, çocukların da sosyal medyadan daha çok akademik, kişisel gelişim ve derinleşmek amaçlı faydalanmaları ve özellikle de o mecralarda yaşadığı olumlu olumsuz olayları öncelikle ailesiyle paylaşmalarını gerekmektedir.
- Çocukların bu konuda içten denetimli olmaları ve bağımlı olmaktan kaçınmak için sanal ortam dışındaki (doğa vb.) etkinliklere ağırlık vermeleri gerekmektedir.

- Sosyal medya kullanımı esnasında sosyal medyanın risklerine dikkat etmek, gizlilik-güvenliğe dikkat etmek, sosyal medyada daha az vakit geçirmek, siber zorbalıktan uzak durmak ve yaşanan olaylardan ders almak gibi temkinli hareket etmeleri tavsiye edilmektedir.
- Öğretmenlerin sosyal medyanın bilinçli kullanılması için öncelikle kendilerinin öğrencilerine rehberlik etmeleri gerekmekte olup, sosyal medyayı derslerine entegre etmeleri gerekmektedir.
- Sosyal medyadan daha fazla yararlanırken risklerinden konuma yolları konusunda bilgilendirici çalışmalar yapabilirler.
- Öğrenci ve velilere yönelik seminerler yapmaları, sosyal medya grupları kurup çocuklara bilinçlendirme çalışmaları yapmaları önerilebilir.
- Sosyal medya kullanımı konusunda medyaya; doğru bilgiler verilmesi, kamu spotu yapılması, çocuklara bilgilendirici dizi-reklam filmi yapılması ve doğru medya kullanım bilinci kazandırılması konusunda sorumluluklar düşmektedir.
- Yeni yapılacak araştırmaların da sosyal medyanın çocukların dünyasındaki yerinin tespitine yönelik olmaları önerilebilir.
- Sosyal medyayı yoğun bir şekilde kullanan çocukların sosyal medyanın hayatlarındaki önemine yönelik daha derinlemesine ve karma araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Akar, E. Sosyal Medya Pazarlaması Sosyal Webde Pazarlama Stratejileri, Efil Yayınevi, 1. Basım, Nisan 2010.
- Akbulut, Y. (2013) Çocuk ve Ergenlerde Bilgisayar ve İnternet Kullanımının Gelişimsel Sonuçları *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 3, Sayı 2, 53-68*
- Altun, A. (2005). Gelişen teknolojiler ve yeni okuryazarlıklar. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Arıcak, T., Siyahhan, S., Uzunhasanoğlu, A., Saribeyoğlu, S., Çıplak, S., Yılmaz, N. and Memmedov, C. (2008). Cyberbullying among Turkish adolescents. *CyberPsychology & Behavior, 11(3), 253-261*

- Aydın, M. ve Çelik, T. “Öğrencilerin gözünden sosyal medyanın yarar ve riskleri üzerine bir inceleme”, 5. Uluslararası Sosyal bilgiler Eğitimi sempozyumu bildiri ve Özet Kitapçığı 1. Baskı, 28-30 Nisan 2016, Denizli: Pamukkale Üniversitesi, S. 743-754.
- Balcı, Ş. ve Gülnar, B. (2009). Üniversite Öğrencileri Arasında İnternet Bağımlılığı ve İnternet Bağımlılarının Profili, Selçuk İletişim Fakültesi Dergisi, 6 (1), 5-22.
- Bayraktar, F. ve Gün, Z. (2007). Incidence and correlates of Internet usage among adolescents in North Cyprus. *Cyberpsychology & Behavior*, 10 (2), 191-197.
- Burnett, C. ve Wilkinson, J. (2005). Holy Lemons! Learning from children's uses of the Internet in out-of-school contexts, *Literacy*, 39,158-165.
- Ceyhan, E. ve Ceyhan, A. A. (2011). Çocuk ve ergenlerde bilgisayar ve İnternet kullanımının gelişimsel sonuçları. A. Kuzu (Ed.), *Bilgisayar II* (ss.165-188). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Cho, C. H. ve Cheon, H. J. (2005). Children’s exposure to negative Internet content: Effects of family context. *Journal of Broadcasting and Electronic Media*, 49, 488-509.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). Research methods in education (6th ed.). New York, NY: Routledge.
- Çelik, T. (2017). Paydaşların gözünden sosyal medyanın yarar ve risklerine yönelik bir inceleme, Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi
- Gülbahar, Y. ve Alper, A. (2009). Öğretim teknolojileri alanında yapılan araştırmalar. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi 42-2, 93-111.
- Gündoğdu, D. (2006). İlköğretim Öğrencilerinin İnternet Kullanım Düzeyleri ve Amaçları: Elazığ ili örneği (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Haddon, L. and Livingstone, S. (2012). EU kids online: National perspectives, EU Kids Online, The London School of Economics and Political Science, London
- Harris C, Straker L. (2012). Survey of physical ergonomics issues dents. *Cyberpsychology, Behavior & Social Networking* 2012;15(6):324-327.
- Karaca, M. (2007). Sosyolojik Bir Olgu Olarak İnternet Gençliği: Elazığ Örneği. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi, Elazığ.
- Ko, C. H., Yen, J. Y., Chen, C. C., Chen, S. H., Wu, K., & Yen, C. F. (2006). Tridimensional personality of adolescents with Internet addiction and substance use experience. *The Canadian Journal of Psychiatry*, 51 (14), 887-894.
- Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukopadhyay, T. ve Scherlis, W. (1998). Internet paradox: A social technology that reduces social involvement and psychological well-being. *American Psychologist*, 53 (9), 1017-1031.

Kuzu A, Odabaşı F, Erişti SD, Kabakçı I, Kurt AA, Akbulut Y, Dursun ÖÖ, Kıyıcı M, Şendağ S. İnternet kullanımı ve aile. Ankara: T. C. Başbakanlık Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Bilim Serisi: 2008, 133.

MEB,(2018).<https://www.google.com/search?q=MEB+20182019+SOSYAL+B%C4%B0LG%C4%B0LER+%C3%96%C4%9ERET%C4%B0M+PROGRAMI&oq=meb+20182019+&aqs=chrome.0.69i59l2j35i39j69i57j35i39j0.7163j1j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8> (21.11.2018).

Miles, B. M. ve Huberman A. M., (1994). *Qualitative data analysis: An expanded source book*. 2nd ed. California, USA: Sage Publications, p:27.

Strauss, A. ve Corbin, J. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. Newbury Park, CA: Sage.

Tsai, C. C. ve Lin, S. S. S. (2003). Internet addiction of adolescents in Taiwan: An interview study. *Cyberpsychology and Behavior*, 6 (6), 649-652.

Yang, S. C. ve Tung, C. J. (2007). Comparison of Internet addicts and non-addicts in Taiwanese high school. *Computers in Human Behavior*, 23 (1), 79-96.

Ybarra, M. L., Alexander, C. ve Mitchell, K. J. (2005). Depressive symptomatology, youth Internet use, and online interactions: A national survey. *Journal of Adolescent Health*, 36, 9-18.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Nitel Araştırma Yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık, Ankara.

Yıldız, S. (2009) Uluslararası ve Ulusal Yasal Düzenlemeler Çerçevesinde İnternet Üzerinde Çocuk Pornografisi, Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, Cilt: 1, Sayı: 1, 180-195.

Extended Abstract

Purpose

The aim of this study is to determine the "benefits and risks of social media from the perspectives of parents". For this purpose, answers to the problem of the research and its sub-problems will be found. The research question of the research is "*What are the benefits and risks of the social media from the perspectives of the parents?*". The sub-problems of the research are as follows:

1. What are the benefits of social media through the eyes of parents?
2. What are the risks of social media through the eyes of parents?

3. What are the matters he/she pays attention to?
4. What are the suggestions for their children?
5. What are the suggestions for teachers?
6. What are the recommendations to the media?

Method

A qualitative research method was used in this study. The participants of the study were the parents of 50 secondary school students studying in the middle school in Denizli in the 2014-2015 academic year. As a method of data collection, interview technique was applied. Semi-structured interview forms were used as data collection tools. Content analysis was used to analyze the collected data. The interview records decrypted were generally read by the researcher. Then, the text was carefully read word by word and the codes (concepts) were formed from the participant's speeches and the relations (themes) between these codes were determined. Afterwards, the codes and the themes were edited, and the frequency values of the codes were generated according to the number of repetitions of the students and the findings were interpreted.

Results

The sub-themes emerged in this theme where the benefits of social media for students examined from the perspective of parents are; communication, entertainment-socialization, contributing to education, getting information, knowing life, sensitivity, existence environment and facilitating life. Sub-themes and codes related to the risks of social media have been compiled from the responses of parents, and the repetition numbers of the codes were presented as a table including sub-themes. The sub-themes that arise in this theme where the risks of social media for students examined from the perspectives of parents are; psychological, making life more difficult, uncontrolled socialization, exposure-tendency to crime, exposure to violence, health-physical and value degenerating. In this study, where the answers to the benefits and risks of social media for the students from the perspective of parents are tried to be found, the theme of the parents' suggestions is discussed. The sub-themes that arise in the theme where the suggestions of the

parents for the benefits and risks of social media presented for themselves are; *to be cautious, to be a guide and to set a limit*, and for students are; *socializing, conscious movement, limiting and being cautious*, and for the teachers are; *integrating to the education, guidance and understanding*, in terms of media are; *awareness, limitation and guidance*.

Discussion

Parents in the study argue that their children should use social media for a more effective communication and have the opportunity to have fun and socialization. Students are able to have the opportunity for peer education by learning various things from each other online. In addition, it was stated that children could share educational materials and they could easily access and use educational documents. Parents emphasized that their children have access to unlimited sources of information from these channels. Providing facilitation for follow-up of the school agenda, letting the child being independent from outdoor space, enabling the child to be easily organized in a virtual environment-be part of a group ease the life of the child. For instance, it was concluded that they found it useful in terms of allowing them to know the world, to develop cultural differences as well as richness and perspective. Therefore, adolescence is the period in which children gain identity, question the life and their existence. The parents find social media useful for the child to have emotional relaxation, to feel free, happy and well and to summarize their ideas in the community, to comment on them, to announce their voice to the authorities from time to time through social media as a citizen and to realize their existence. On the other hand, parents also presented other ideas about the risks of social media. Parents have expressed that their children can experience depression because of the difficulties they experience in social media. Since negative feelings such as fear of being deceived, sharing race, desire to receive likes, dissatisfaction and jealousy may occur in such platforms. Particularly social media could be addictive and thus it may result in responsibility hindrance. This situation draws attention to the family's ability to raise children and to have healthy communication with their child. The weakening of the relations of the families with their children strengthens the child's relationship with the internet and social media and pushes the child to use the social media more and more. Parents who participated in the research made suggestions for themselves as to spending more time with their children, being in dialogues with them and engaging in different activities and trying to prevent their child from being addicted to the social media. While parents are willing to

see their children have self-control in terms of social media, their suggestions to limit them are noted as noteworthy results. Parents have suggested to the teachers that they should use social media in the classroom and integrate it into education. It has also been recommended that teachers should guide their students on this issue. Most importantly, it is noteworthy that it has been suggested by the parents that the teachers should have an empathy towards the students and that they should have an understanding by providing them confidence. Parents recommendation to the media is; to provide accurate information, to broadcast public spots, to make informative series-advertising movies for children and to raise awareness for using the right media. This shows that parents expect a higher awareness from the media. Parents recommended media that they should guide the children with educational sites, raise awareness of proper media use; block unnecessary information, issuing warnings, prohibiting inappropriate content, and establishing a secure media platform.

Conclusion

As a result according to the expressions of parents, while sub-themes related to the benefits of social media such as *communication, entertainment and socialization, contributing to their education, accessing information sources, making life easier, gaining sensitivity, and presenting an environment of existence* emerged, *psychological distress, making life difficult disruption of values, uncontrolled socialization, health-physical, exposure-tendency to crime, and exposure to violence* have emerged in terms of the risks. Parents have made some recommendations to make more use of social media and minimize its risks. These recommendations were directed to parents, students, teachers, and the media. It was concluded that sub-themes emerged in terms of the recommendations were as follows; *cautious approach, guiding, and limiting* for parents; *use consciously, to limit, to act cautiously, to socialize* for the students; *to integrate into education, guidance, and understanding* for the teachers; *raising awareness, guiding and limiting* for the media. Accordingly, it was observed that parents were concerned about the risks of social media for their children as well as accepting the benefits for various aspects. Although parents state that they have also their own responsibilities in this regard, they still expect the assistance especially from teachers and the media.